ROMÂNIA PE DRUMUL CĂTRE PROSPERITATE

Diagnostic Sistematic de Ţară (DST)

Consultări online

19 octombrie – 30 noiembrie 2017

STRUCTURA PREZENTĂRII

1

1. Scopul și procesul de realizare a Diagnosticului Sistematic de Țară (DST)
2. România – contextul național
3. Tendințe recente în reducerea sărăciei şi promovarea prosperității resimțite de către toți cetățenii
4. Ce ar trebui să facă România pentru a stimula potențialul de creștere pe termen lung?
5. Cum se poate asigura o distribuire mai echitabilă a beneficiilor creșterii economice la nivelul societății și regiunilor?
6. Cum se poate asigura o creștere economică durabilă din perspectiva mediului?
7. Cum pot fi consolidate instituțiile astfel încât să se obțină o creștere economică durabilă și echitabilă?

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

SCOPUL ŞI PROCESUL DE REALIZARE A DIAGNOSTICULUI SISTEMATIC DE ŢARĂ (DST)

- Scopul urmărit de DST constă în identificarea unei serii de priorităţi prin intermediul cărora o ţară poate asigura, în cel mai eficient şi durabil mod, reducerea sărăciei şi promovarea unei prosperităţi resimţite de către toţi cetăţenii;
- DST va sprijini Grupul Băncii Mondiale în procesul de definire a strategiei proprii pentru România, pentru perioada 2018-23, ca element al noului Cadru de Parteneriat cu Ţara;
- DST face un bilanţ al principalelor provocări pentru dezvoltarea României şi al progresului realizat în depăşirea acestora;
- DST identifică şi, acolo unde este posibil, acoperă deficienţele existente în materie de cunoştinţe;
- Procesul de realizare a DST include organizarea de consultări intense cu principale părţi implicate din cadrul sectorului privat, societăţii civile, mediului academic, autorităţilor publice centrale şi locale şi din cadrul altor sectoare.

MATRICEA CADRULUI LOGIC

NIVEL RIDICAT DE SĂRĂCIE

DISPARITĂȚI SOCIALE ȘI REGIONALE

CREȘTERE DE CALITATE SCĂZUTĂ

CONVERGENȚĂ INSTITUȚIONALĂ INCOMPLETĂ

DEFICIENȚE MAJORE DE INFRASTRUCTURĂ

PROVOCĂRI DE NATURĂ DEMOGRAFICĂ

CUM POATE ÎNDEPLINI ROMÂNIA OBIECTIVELE DE REDUCERE A SĂRĂCIEI ȘI CREȘTERE A PROSPERITĂȚII ÎMPĂRTĂȘITE?

Stimularea potențialului de creștere economică

Asigurarea unei creșteri economice mai incluzive

Reziliență pentru o creștere sustenabilă

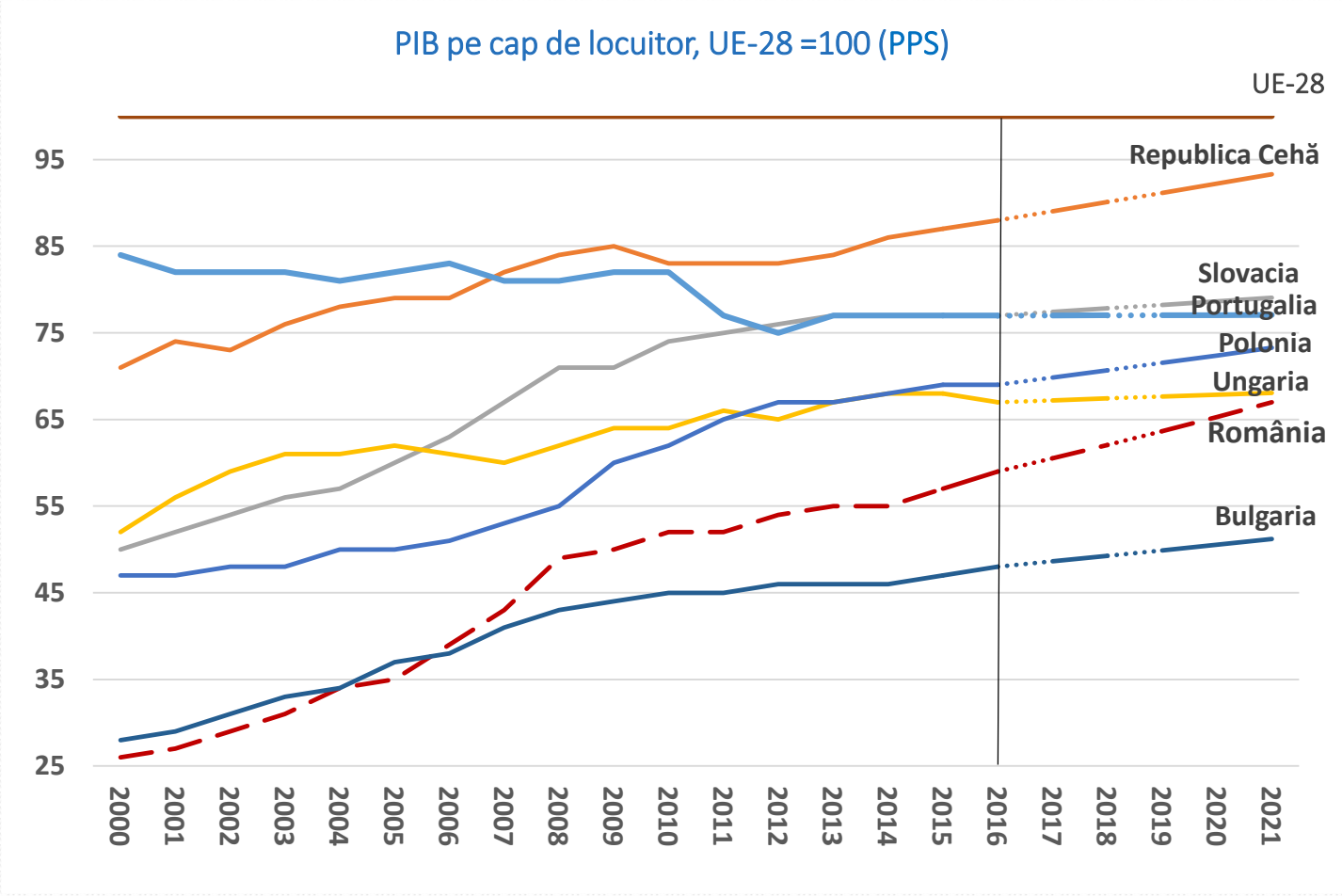
Consolidarea instituțiilor

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

SUCCES PARȚIAL ÎN REDUCEREA VULNERABILITĂȚII MACROECONOMICE

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CONVERGENȚA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI CĂTRE MEDIA UE-28 A FOST SEMNIFICATIVĂ, DAR EXISTĂ ÎNCĂ DECALAJE

Sursa: Eurostat, proiecţii pentru 2017-2020, pe baza ratei medii de creştere pentru ultimii cinci ani

Numărul de ani pentru atingerea convergenței cu UE-28

Rata de creştere în România	Număr de ani
4%	29
5%	19
6%	14
7%	11
8%	9

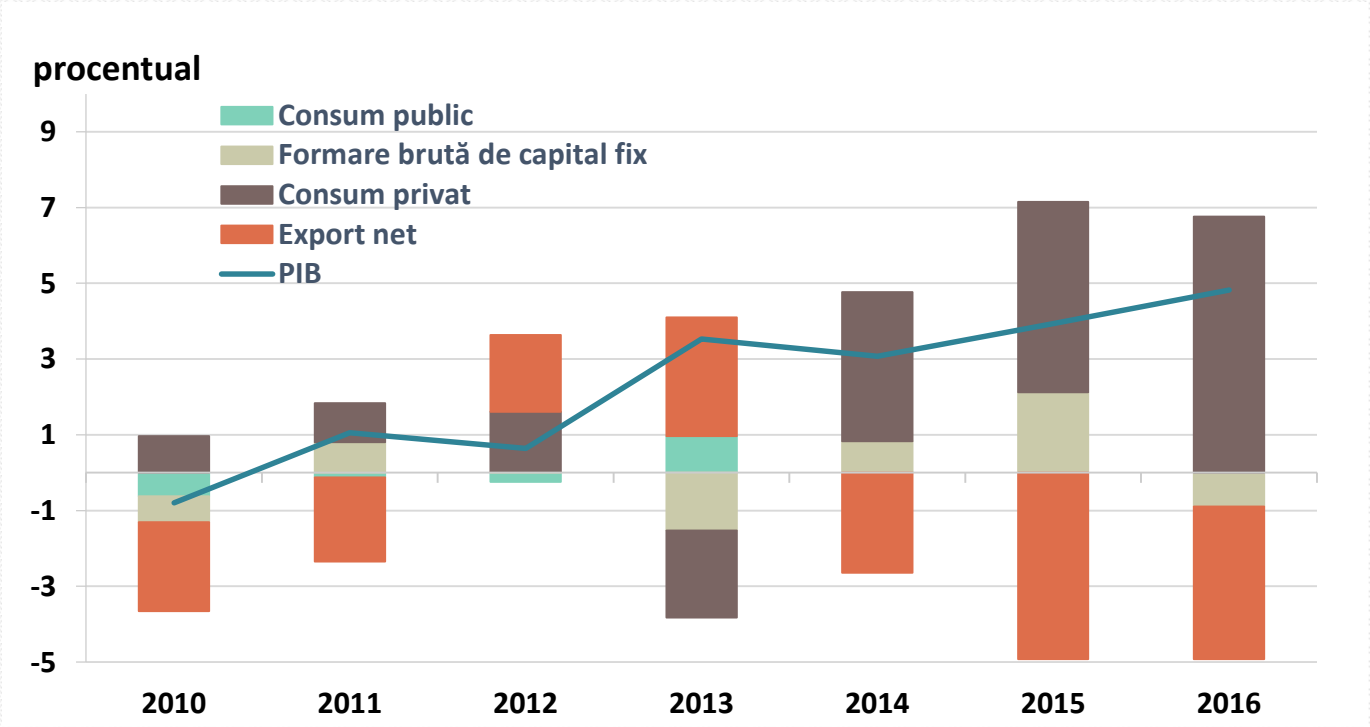
Sursa: calcule realizate de personalul BM pe baza datelor Eurostat privind PIB pe cap de locuitor, în SPC

Notă: Rata anuală de creştere la nivelul UE-28 este egală cu creşterea UE-28 în ultimii cinci ani

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CALITATE SCĂZUTĂ A PROCESULUI DE CREȘTERE

Contribuţii la creşterea anuală a PIB
(metoda bazată pe cheltuieli)

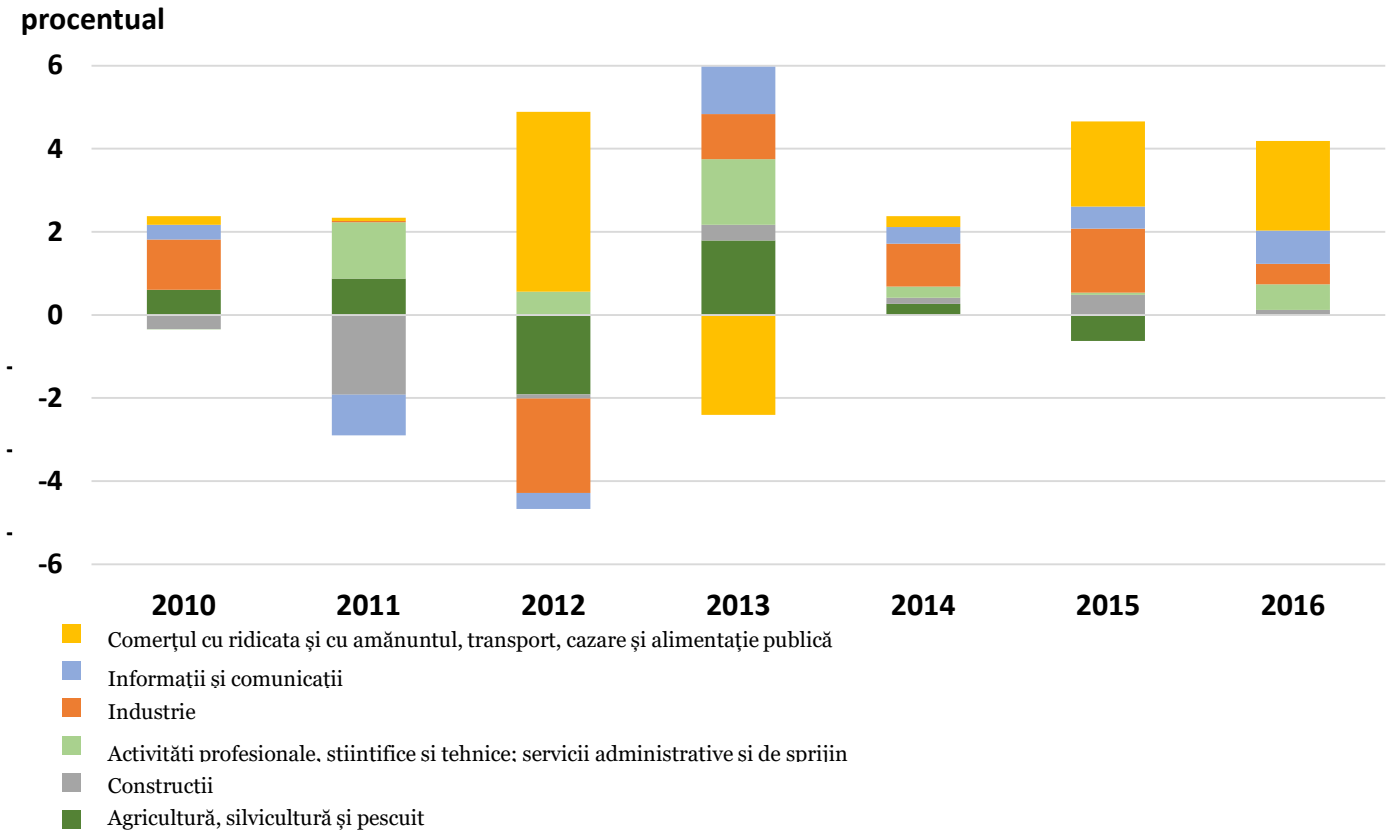
Sursa: Eurostat, calcule realizate de personalul BM

- **Consumul este principalul motor al creşterii, iar nivelul scăzut de performanţă al investiţiilor afectează în mod negativ potenţialul economiei.**
- **Poziţia externă a României s-a îmbunătăţit, însă accelerarea consumului a inversat această tendinţă.**
- **Politica fiscală pro-ciclică a adâncit deficitul fiscal şi ameninţă stabilitatea datoriei publice.**

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

MOTOARELE SECTORIALE ALE CREȘTERII REFLECTĂ TENDINȚA PUTERNICĂ DE INTENSIFICARE A CONSUMULUI PRIVAT

Contribuţii la creşterea anuală a PIB (metoda bazată pe producţie)

- **Comerţul cu ridicata şi cu amănuntul au fost motoare ale creşterii în ultimii ani, reflectând o cerere internă puternică**
- **Sectorul TIC din România se regăsește printre principalii contributori ai creşterii şi, din 2016, se află pe locul 5 la nivelul UE (ca % în PIB).**
- **Agricultura României exercită în continuare un impact mai mare asupra creşterii PIB comparativ cu situaţia aceluiaşi sector la nivel regional.**

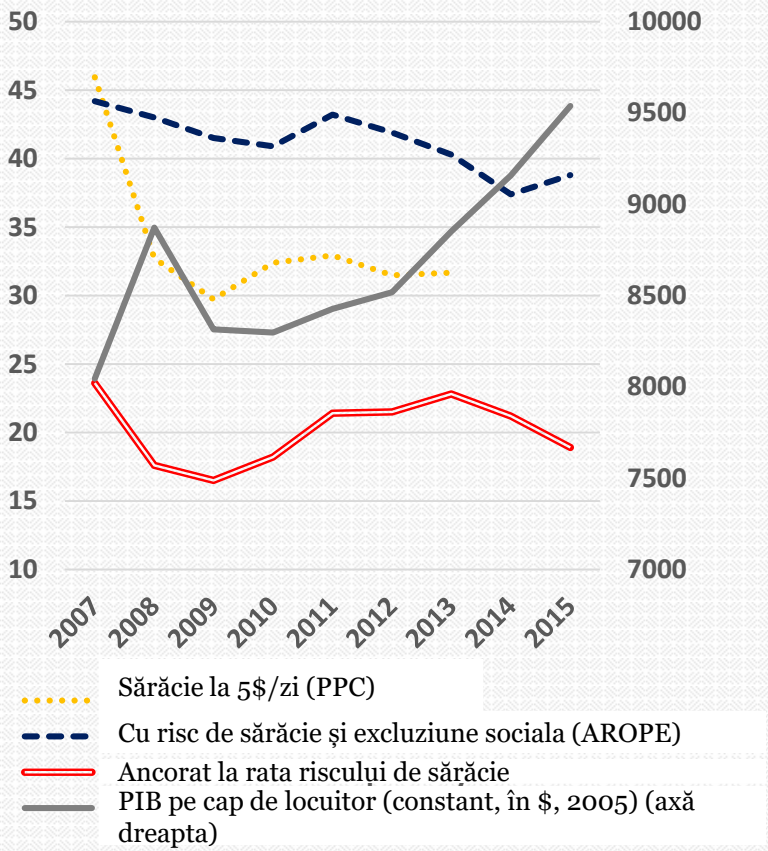
Sursa: Eurostat, calcule realizate de personalul BM

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

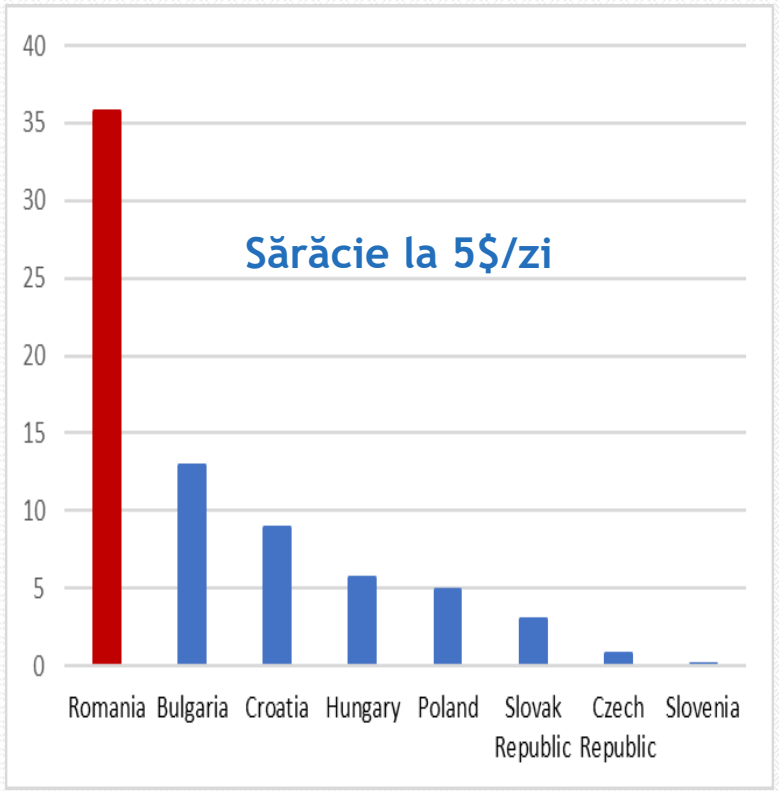
UN SUCCES PRECAR ÎN REDUCEREA SĂRĂCIEI ȘI ASIGURAREA UNEI PROSPERITĂȚI RESIMȚITE DE TOȚI CETĂȚENII

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

PROGRESUL ÎNREGISTRAT CU PRIVIRE LA REDUCEREA SĂRĂCIEI

Sursa: baza de date ECAPOV a BM, indicatorii de dezvoltare la nivel mondial (WDI) şi EUROSTAT

Sursa: estimare realizată de personalul BM prin utilizarea EU-SILC 2013

- **Evoluţie pozitivă în reducerea sărăciei pe parcursul ultimului deceniu**
- **Evoluţia în reducerea sărăciei a fost parţial deturnată de criză**
- **Gradul de sărăcie rămâne printre cele mai mari la nivelul UE, cu mult peste cel din Bulgaria, Polonia**

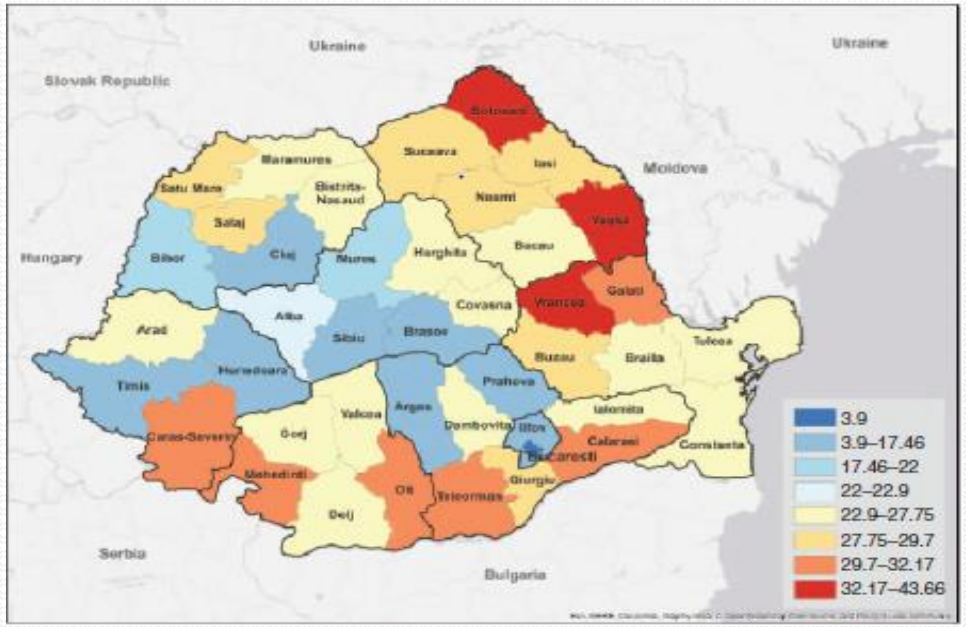
THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

SE MANIFESTĂ ÎN CONTINUARE DISPARITĂȚI SEMNIFICATIVE LA NIVELUL CATEGORIILOR SOCIALE ȘI REGIUNILOR

Rata sărăciei în funcție de statutul ocupațional: persoane care realizează activități independente, șomeri, persoane inactive versus persoane angajate

Rata riscului de sărăcie pe regiuni NUTS3, 2011

Sursa: Banca Mondială, 2016.

- **Rata sărăciei pentru persoanele absolvente de învățământ primar este de zece ori mai mare decât în cazul persoanelor absolvente de învățământ terțiar;**
- **70% dintre membrii comunității Rome sunt săraci, față de 25% la nivelul populației generale.**

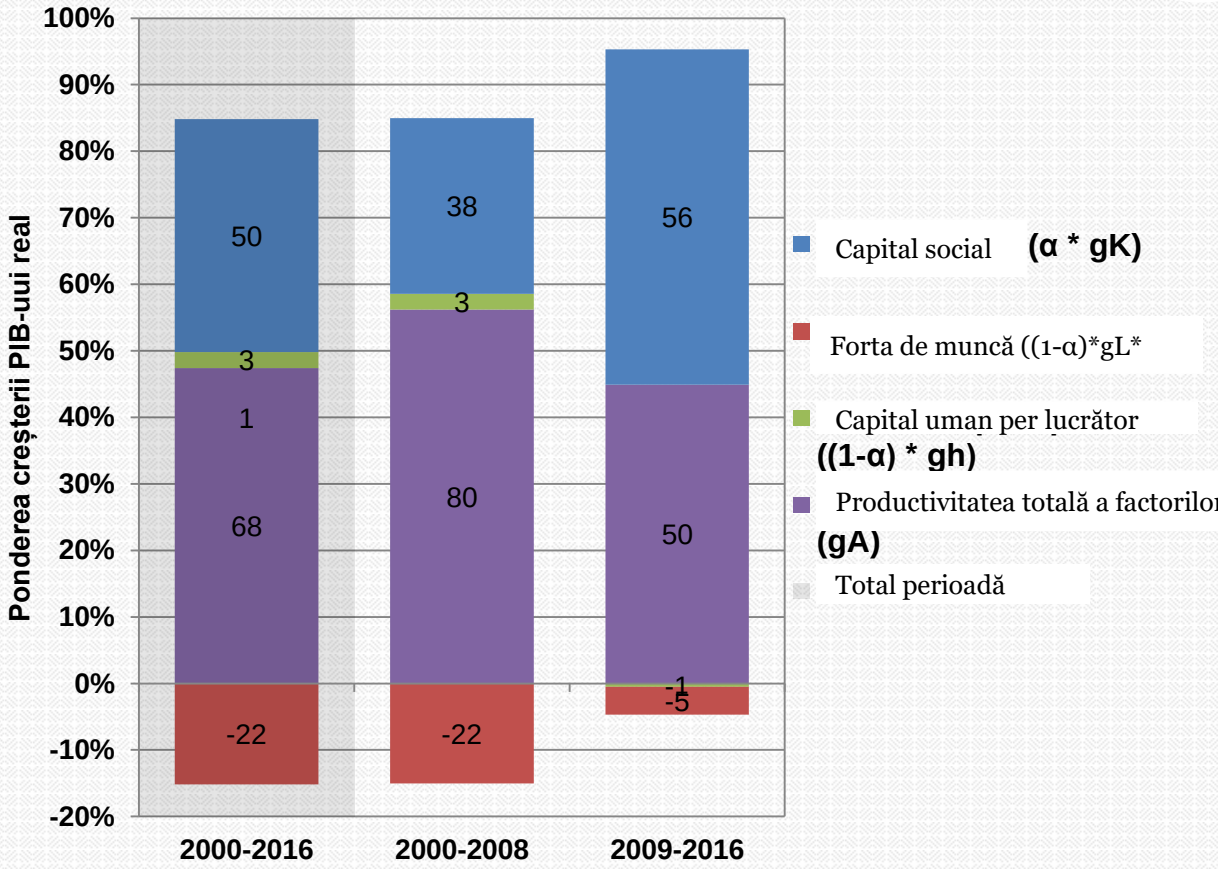
THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

DIAGNOSTIC SISTEMATIC DE ȚARĂ
PILONUL I

STIMULAREA POTENȚIALULUI DE CREȘTERE ECONOMICĂ

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CREȘTEREA A FOST GENERATĂ PRIN ACUMULARE DE CAPITAL FIZIC ȘI CÂȘTIGURI DE EFICIENȚĂ (PTF)

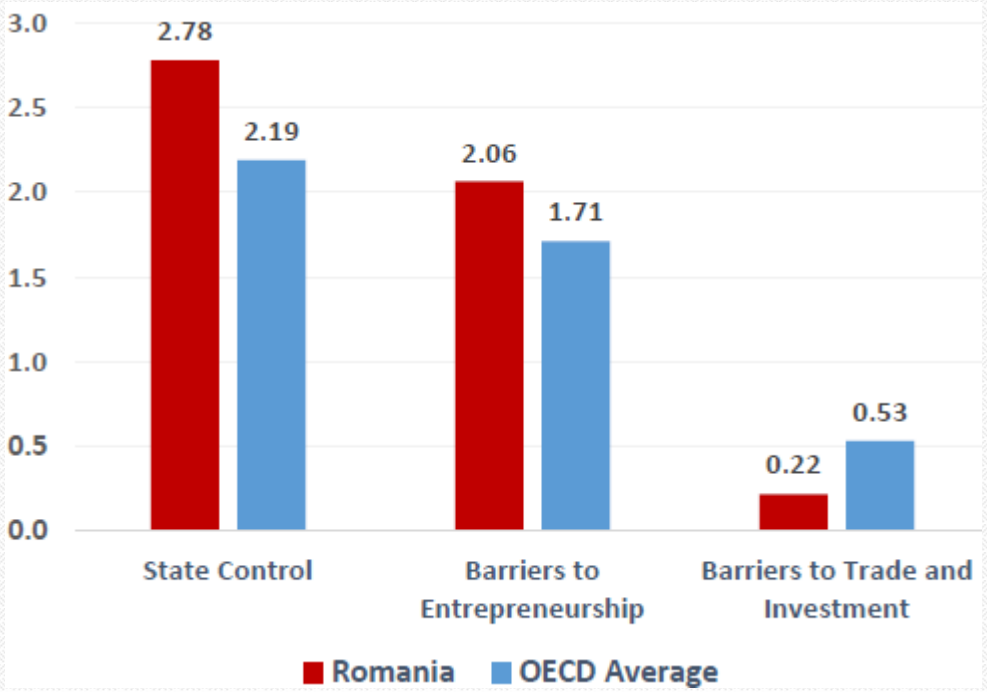
- Câștigurile de eficiență (PTF) au reprezentat un motor important al creșterii economice în România (tranziția la economia de piață)
- O traiectorie mai bună a creșterii poate fi obținută prin stimularea investițiilor în capitalul fizic și uman și prin îmbunătățirea productivității la nivelul firmelor (concurență, muncă calificată și modernizare tehnologică)

Sursa: Calcule realizate de Banca Mondială, pe baza modelului propus de Solow, ajustat cu capitalul uman

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CORECŢIA ALOCĂRII ERONATE A RESURSELOR AR PUTEA SPORI PRODUCTIVITATEA TOTALĂ

Indicele reglementării pieţei de produse
(0-6, de la cel mai puţin restrictiv la cel mai restrictiv)

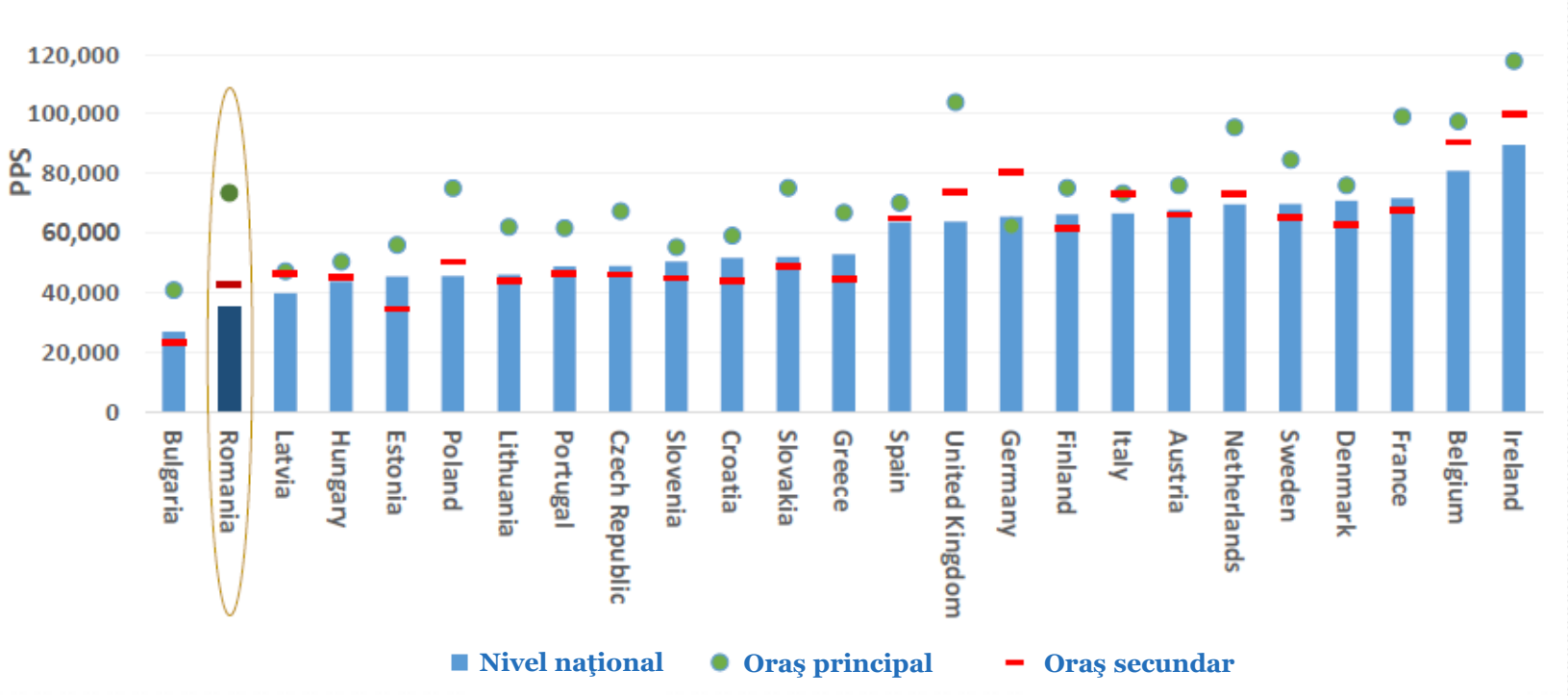

În România, este foarte posibil ca alocarea eronată a resurselor să se datoreze concurenţei slabe din sectoare reglementate, cu efecte indirecte asupra restului economiei.

Sursa: indicatorii privind reglementarea pieţei de produse OCDE (PMR) 2013.

ÎNDEPĂRTAREA BARIERELOR CARE PRODUC AGLOMERAREA ACTIVITĂŢILOR ECONOMICE ÎN POLII REGIONALI DE CREŞTERE AR PUTEA DUCE LA CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII TOTALE

Oraşele secundare din România rămân în urmă

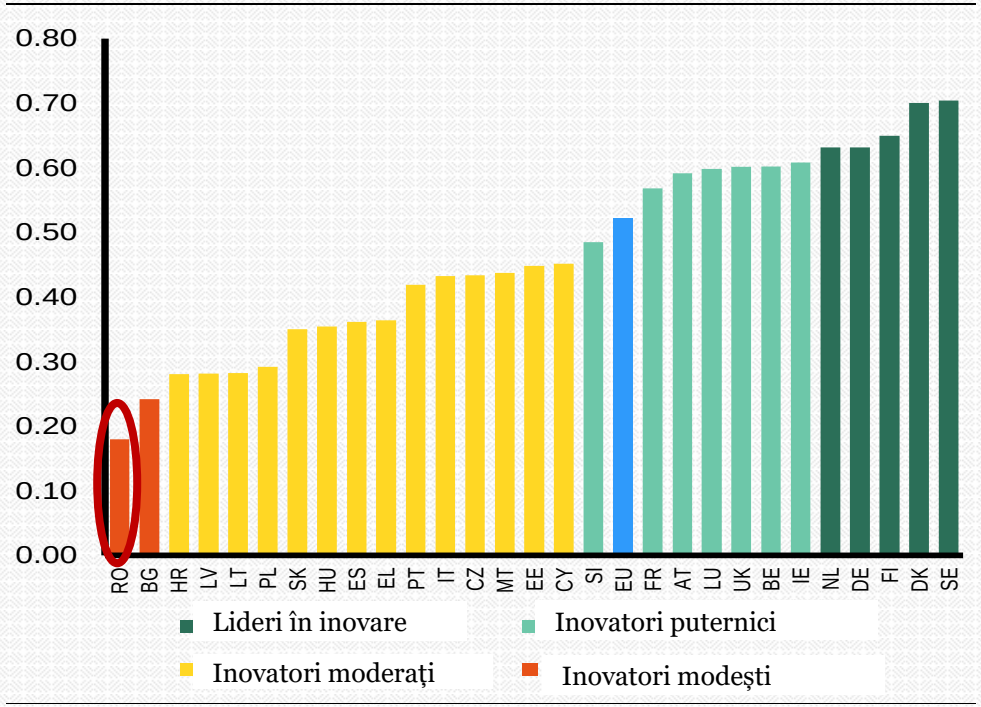
Oraşele mari şi zonele funcţionale urbane înregistrează o performanţă inferioară adevăratului lor potenţial economic.

Sursa: Eurostat.
Notă: PIB per angajat (PPS) în 2014, populaţia ocupată se referă la persoanele cu contract de muncă şi la PFA.

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

ÎNLĂTURAREA CONSTRÂNGERILOR CARE AFECTEAZĂ PRODUCTIVITATEA ÎN CADRUL FIRMELOR

România este un inovator modest

Sursa: Comisia Europeană, EIS2016.
Notă: Indicele sintetic al inovării, calculat ca media neponderată a punctajelor rescalate pentru toţi indicatorii

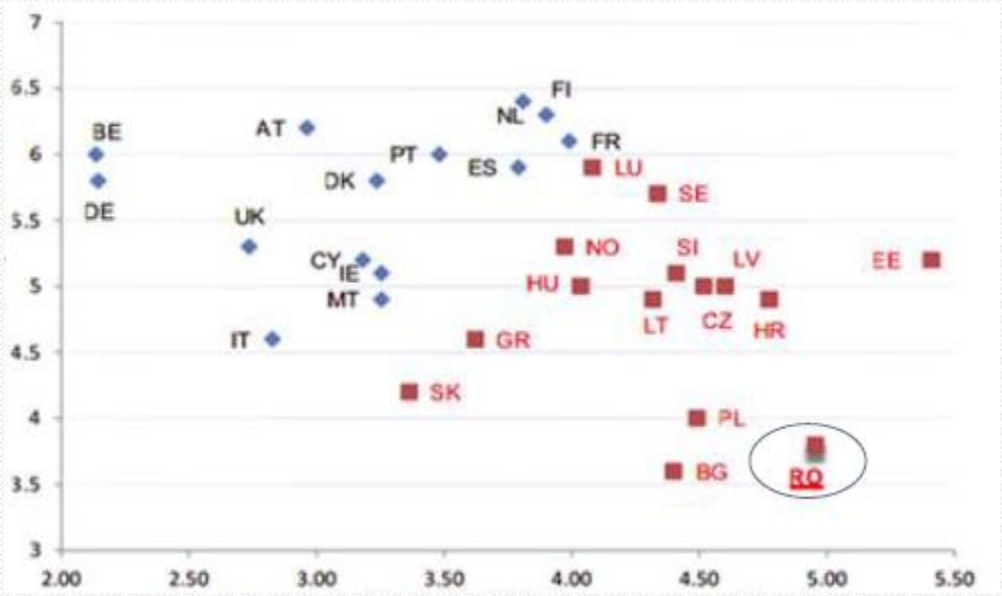
În România, ameliorarea productivității în cadrul firmelor și capacitatea de a avansa pe lanțul valoric global sunt limitate de:

- **Infrastructura subdezvoltată,**
- **Calificări inadecvate și**
- **O tendință precară către inovare**

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

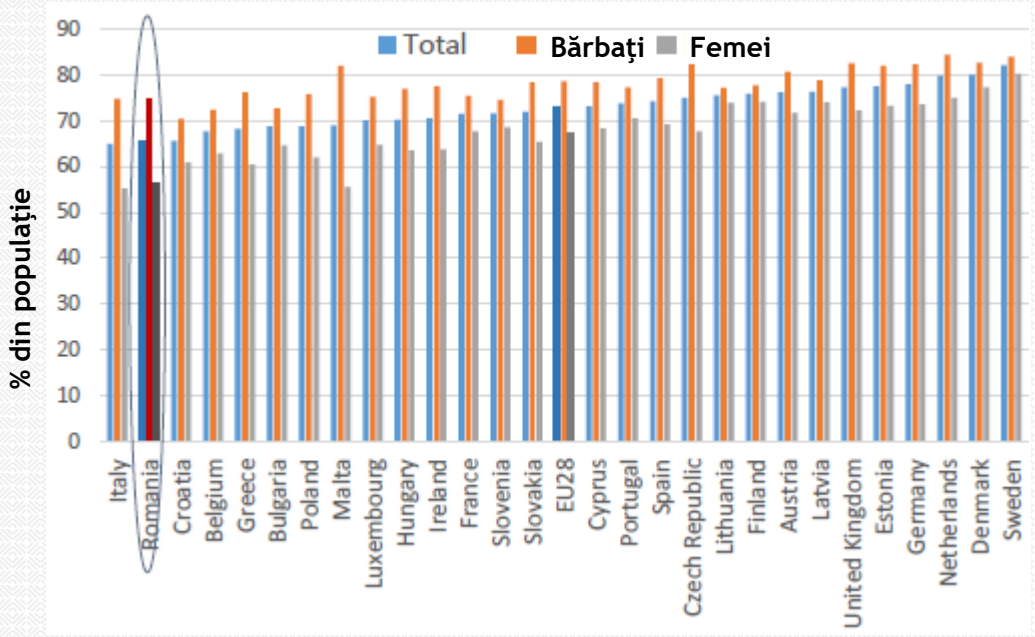
SPORIREA NIVELULUI CANTITATIV ŞI CALITATIV AL CAPITALULUI ŞI FORŢEI DE MUNCĂ SUNT DE O IMPORTANŢĂ-CHEIE PENTRU CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII

Calitatea infrastructurii vs. cheltuielile pentru investiţii

Sursa: Eurostat, World Competitiveness Report 2014

În România, rata de activitate este una dintre cele mai scăzute din Europa

Sursa: Eurostat.
Notă: Ratele de activitate în rândul populaţiei cu vârste cuprinse între 15-64 de ani în ţările UE (2016)

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

PROVOCĂRI CORELATE CU STIMULAREA POTENȚIALULUI DE CREȘTERE ECONOMICĂ

ÎNTREBĂRI ESENȚIALE PENTRU CARE VĂ SOLICITĂM PUNCTUL DE VEDERE

- Cum poate România să realizeze o alocare mai bună a resurselor între sectoare și firme?
- Care sunt obstacolele care împiedică o activitate economică mai dinamică în polii regionali de creștere?
- De ce stimulente au nevoie firmele românești pentru a deveni mai inovative și mai productive?
- Ce elemente ar duce la ameliorarea calității și la creșterea cantității de capital și forță de muncă în economia României?

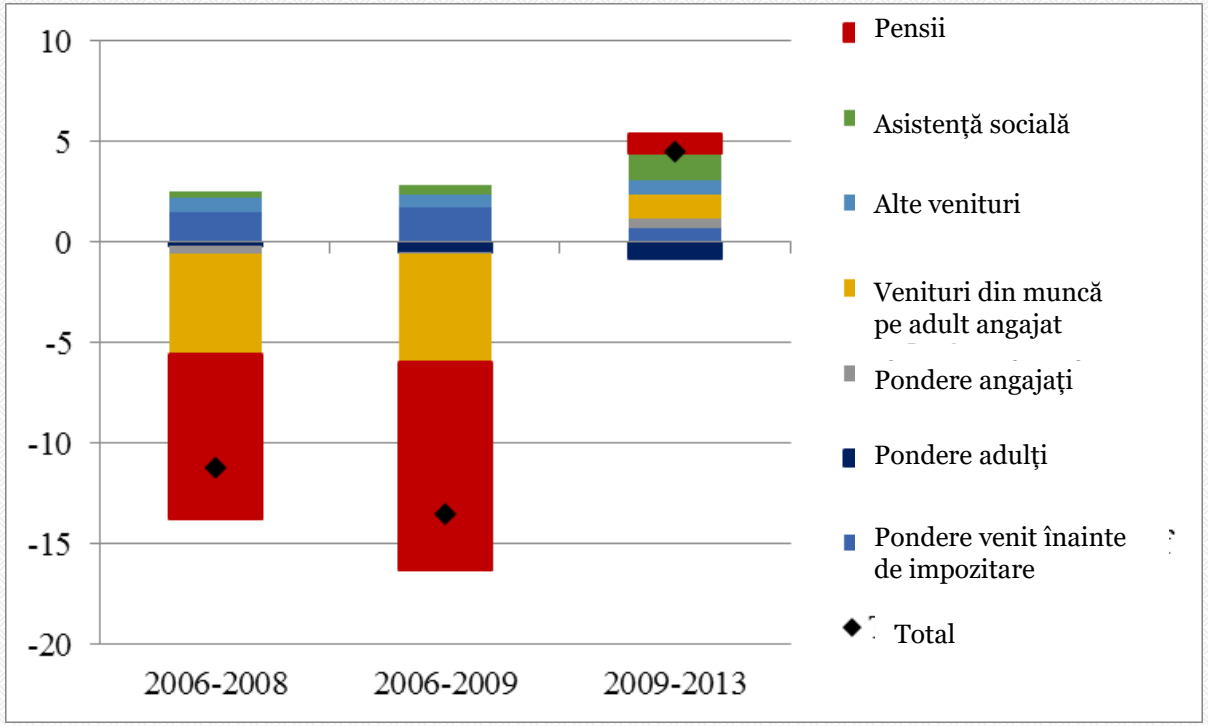
DIAGNOSTIC SISTEMATIC DE ȚARĂ
PILONUL II

ÎNCURAJAREA UNEI CREȘTERI MAI INCLUZIVE

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

REDUCEREA SĂRĂCIEI A FOST GENERATĂ DE PENSII ŞI VENITURI DIN MUNCĂ

Factorii care generează reducerea sărăciei

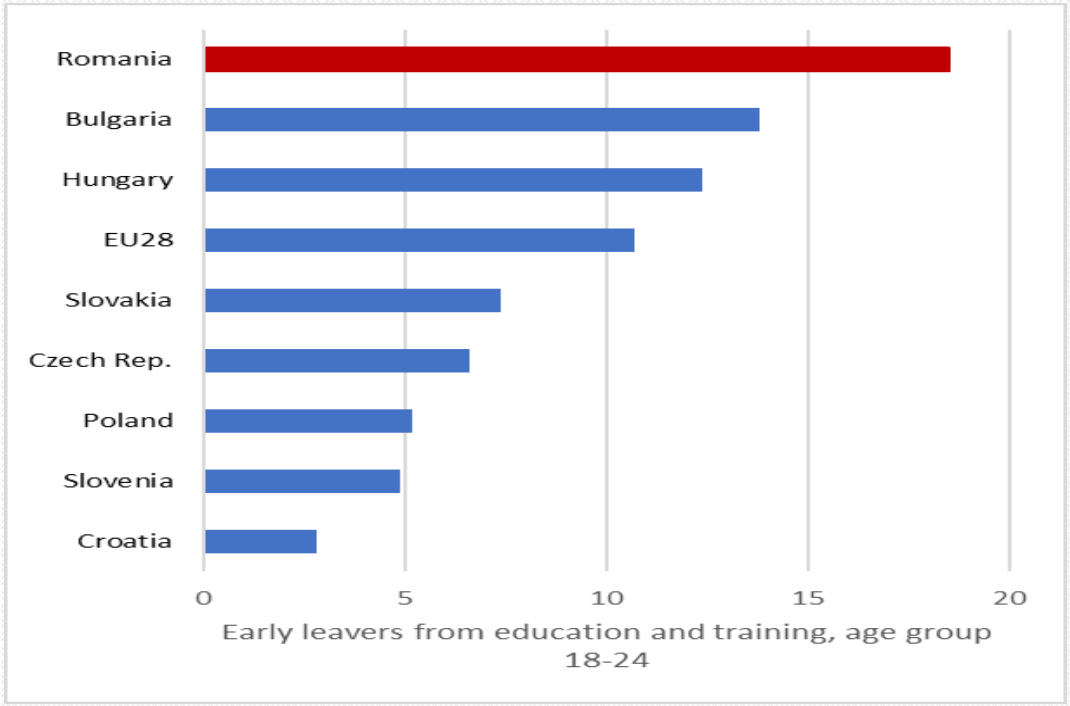
Sursa: estimare realizată de personalul BM pe baza raportului EU-SILC

- **Pensiile şi veniturile din muncă au contribuit la reducerea sărăciei înainte de criza financiară**
- **Locurile de muncă (venituri din muncă) sunt în general factorul cel mai important şi mai durabil care generează reducerea sărăciei**
- **Veniturile de piaţă pot fi impulsionate prin investiţii în capacitatea de producţie a gospodăriilor, prin asigurarea de oportunităţi de angajare sporite şi mai bune şi prin eliminarea constrângerilor legate de utilizarea eficientă a capitalului uman, terenurilor şi altor active.**

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

SPORIREA CAPACITĂȚII PRODUCTIVE A GOSPODĂRIILOR

Persoane care au părăsit timpuriu sistemul de învățământ și formare profesională (grupa de vârstă 18-24)

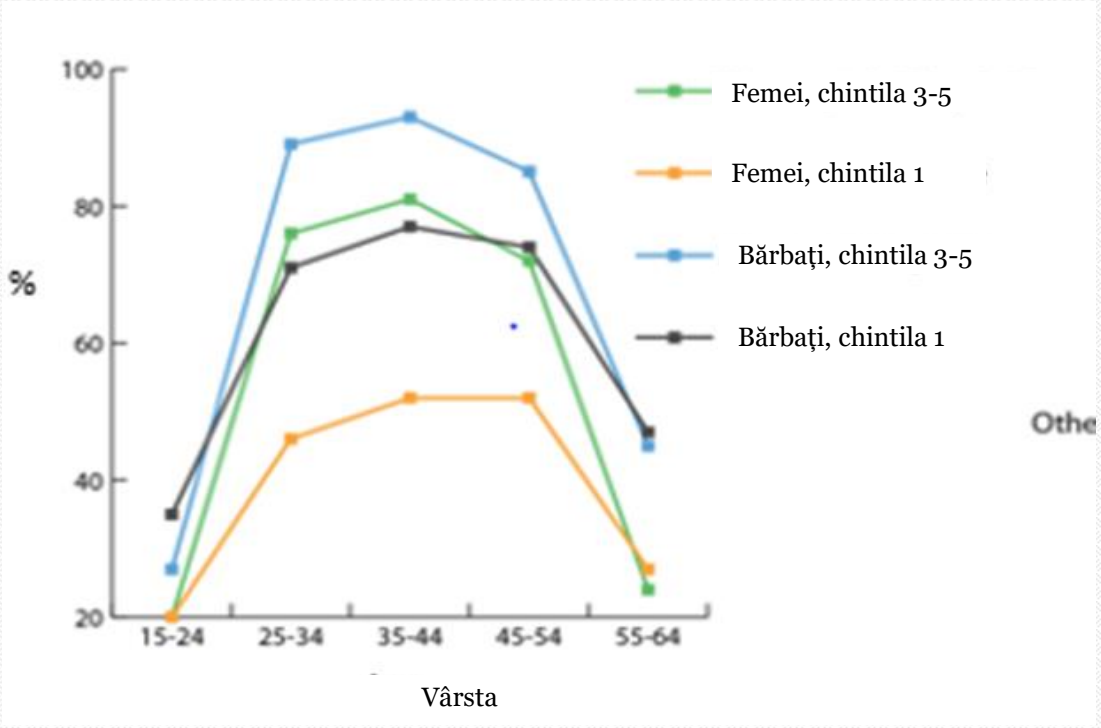
Sursa: Eurostat

- În România se înregistrează una dintre cele mai ridicate rate de părăsire timpurie a școlii din UE, situație care generează un impact specific asupra populației de etnie romă
- Însă disparitățile încep să se manifeste de la grădiniță: 88% România, față de 95% media UE
- În sectorul sănătate, mortalitatea infantilă este de trei ori mai mare față de media UE, rata mortalității generată de boli netransmisibile este printre cele mai ridicate, speranța de viață este printre cele mai reduse

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

SPORIREA RATEI DE PARTICIPARE A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A ACCESULUI LA LOCURI DE MUNCĂ MAI BUNE

Angajarea și disparitatea de gen, în funcție de venit

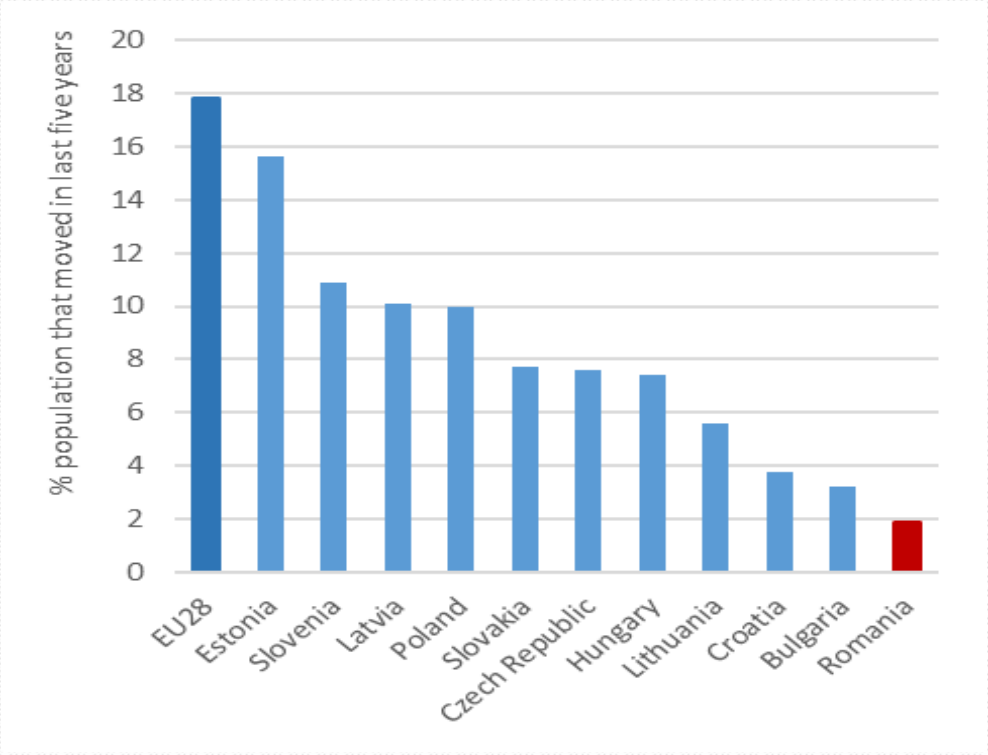

Sura: Banca Mondială, raport în curs de realizare

- **Lipsa oportunităților de angajare și câștigurile scăzute din muncă sunt strâns corelate cu sărăcia**
- **Participarea în câmpul muncii este în special scăzută în rândul femeilor, tinerilor și persoanelor de etnie romă**
- **Populația de etnie romă se confruntă cu provocări sistematice în legătură cu accesul la servicii și locuri de muncă**

CREȘTEREA RENTABILITĂȚII ACTIVELOR PRODUCTIVE

% din populaţia care s-a mutat în ultimii cinci ani

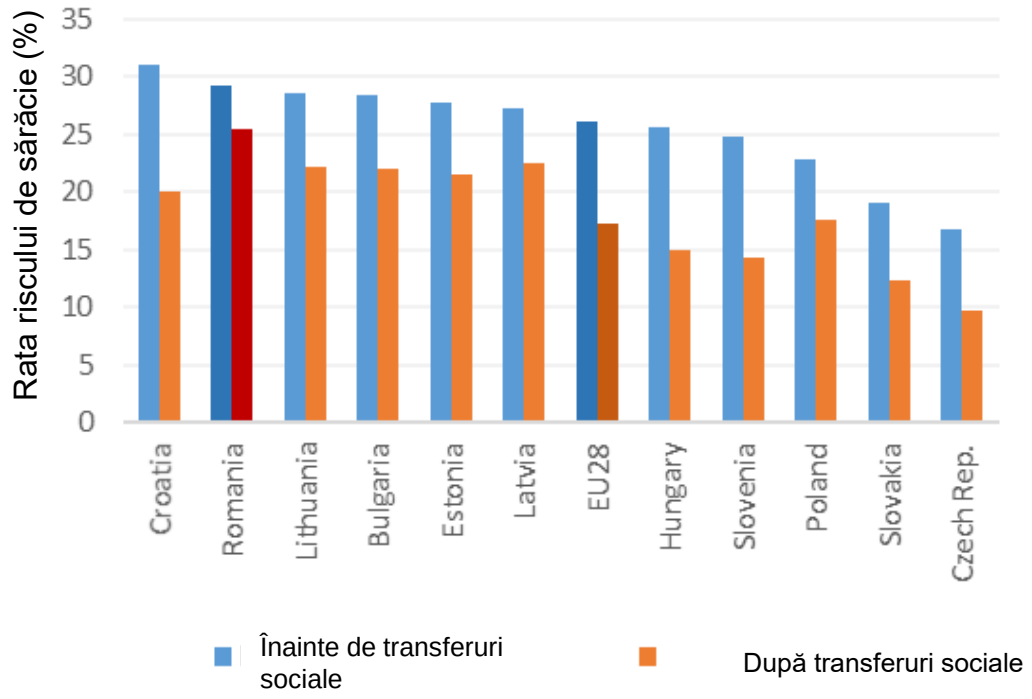
Sursa: Eurostat

- Pe măsură ce mulţi români migrează în străinătate, mobilitatea internă este printre cele mai scăzute din UE;
- Lipsă acută de servicii furnizate în zonele rurale:
  - 87% nu sunt racordate la reţeaua publică de alimentare cu apă, 96% nu sunt racordate la sistemul public de canalizare
  - Una dintre cele mai scăzute densităţi a reţelei de drumuri din UE
  - Infrastructura fizică pentru sistemul de educaţie şi sănătate urmează o tendinţă descendentă
- Formalizarea proprietăţii asupra terenurilor ar putea spori rentabilitatea capitalului (numai 15% dintre proprietăţile imobiliare din zona rurală şi 51% din zona urbană sunt înregistrate în România).

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

SISTEMUL DE AVANTAJE FISCALE POATE SPRIJINI REDUCEREA SĂRĂCIEI ȘI INEGALITĂȚILOR

Sărăcie înainte și după transferurile sociale

- În România, transferurile sociale sunt ineficace în reducerea sărăciei.
- Direcționare inadecvată
  - Prevalența ridicată a programelor destinate categoriilor: multe dintre fonduri ajung la gospodării care nu se confruntă cu sărăcia.
- Caracterul durabil și adecvarea pensiilor.

Sursa: Eurostat

PROVOCĂRI PENTRU REDUCEREA SĂRĂCIEI ŞI INCLUZIUNE SOCIALĂ
ÎNTREBĂRI ESENŢIALE PENTRU CARE VĂ SOLICITĂM PUNCTUL DE VEDERE

- Care sunt principalele constrângeri de care depinde reducerea fenomenului de părăsire timpurie a şcolii?
- Care sunt principalele constrângeri de care depinde creşterea gradului de participare a forţei de muncă în România?
- Care sunt principalele constrângeri de care depinde creşterea rentabilităţii muncii şi capitalului?
- Care sunt provocările pentru incluziunea romilor?
- Care sunt provocările pentru îmbunătăţirea eficacităţii transferurilor sociale în scopul reducerii sărăciei?

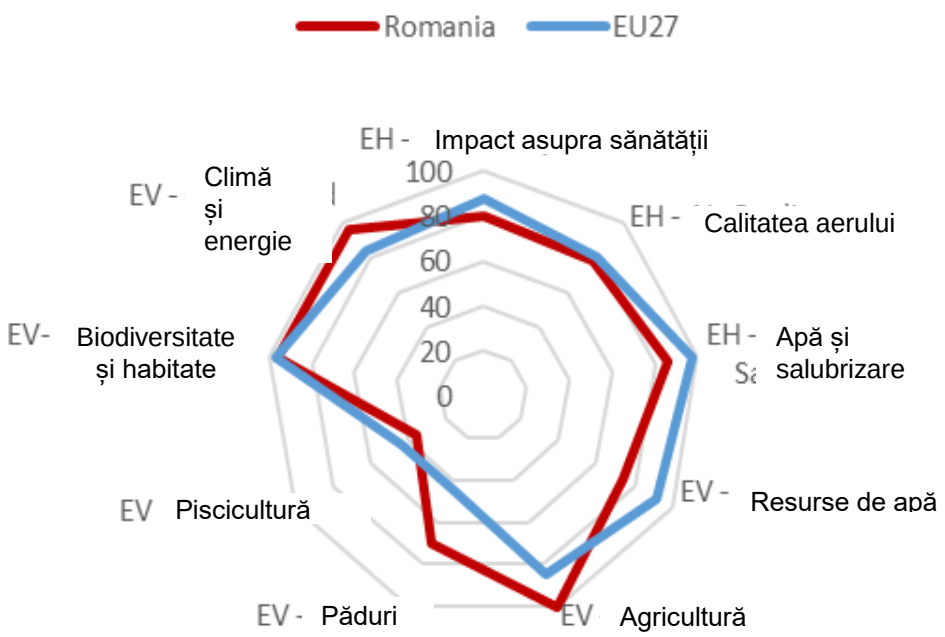
DIAGNOSTIC SISTEMATIC DE ȚARĂ
PILONUL III

REZILIENȚĂ PENTRU O CREȘTERE SUSTENABILĂ

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CORELAREA POLITICILOR ECONOMICE ŞI DE MEDIU PENTRU VALORIFICAREA OPTIMĂ A RESURSELOR NATURALE ŞI TRECEREA LA O ECONOMIE CU EMISII SCĂZUTE DE DIOXID DE CARBON

România înregistrează rezultate mai bune din perspectiva vitalităţii ecosistemelor decât din perspectiva sănătăţii mediului

- **Creşterea durabilă din punct de vedere ecologic reprezintă o prioritate pentru România**
- **România evoluează bine în domenii precum clima şi energia (intensitatea emisiilor de CO_2), agricultura (utilizarea azotului) şi pădurile (suprafaţa acoperită cu copaci), însă înregistrează o situaţie precară cu privire la sănătatea mediului: impactul asupra sănătăţii (expunerea la riscul de mediu), calitatea aerului (calitatea aerului din gospodărie şi poluarea aerului), apă şi salubrizare (calitatea apei potabile şi salubrizare nesigură)**

Sursa: Indicele de performanţă a mediului 2016

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CORELAREA POLITICILOR ECONOMICE ŞI DE MEDIU PENTRU VALORIFICAREA OPTIMĂ A RESURSELOR NATURALE ŞI TRECEREA LA O ECONOMIE CU EMISII SCĂZUTE DE DIOXID DE CARBON

Emisiile de gaze cu efect de seră în România

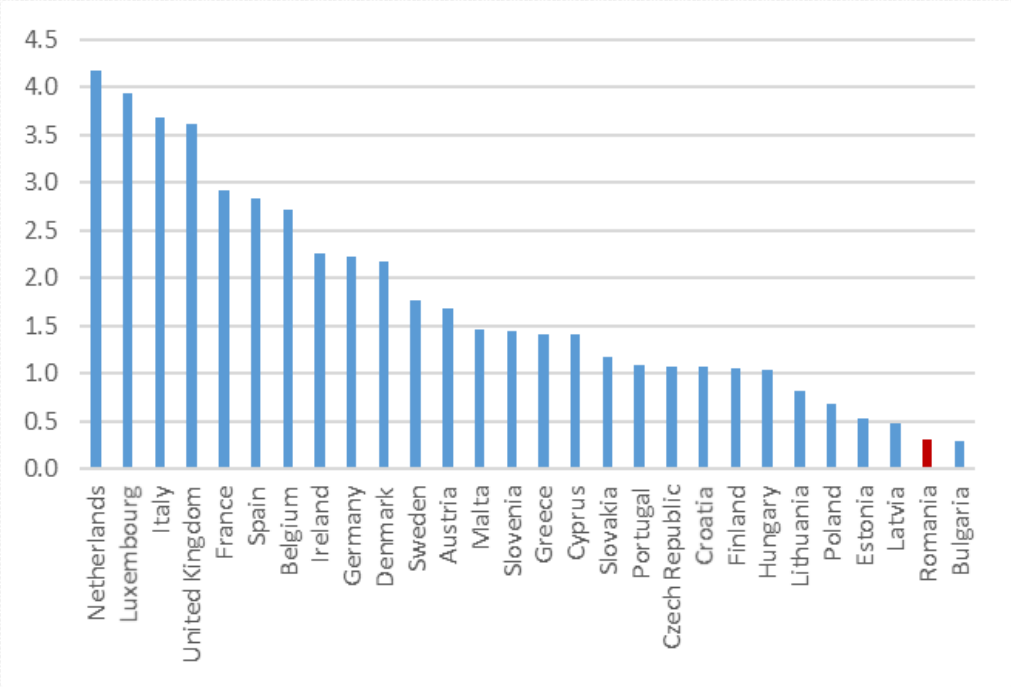
Sursa: Eurostat

- România a înregistrat progrese în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, datorită transformării structurale a economiei.
- România este în urmă în ceea ce privește măsurile pentru gestionarea poluării aerului și apei, gestionarea deșeurilor, conservarea biodiversității și protecția resurselor naturale.
- Acțiuni insuficiente pentru adaptarea la schimbările climatice
  - Prevenirea inundațiilor, reducerea efectelor secetei.

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

TRANZIȚIA CĂTRE ECONOMIA CIRCULARĂ

România înregistrează al doilea cel mai scăzut nivel al productivității resurselor în UE

Sursa: Eurostat
Productivitatea resurselor=PIB/consumul material intern (EUR/kg).

- **România înregistrează al doilea cel mai scăzut nivel al productivității resurselor, cel mai scăzut nivel al densității deșeurilor și al doilea cel mai scăzut nivel al ratei de reciclare a deșeurilor din UE**

- **Deficiențele instituționale legate de revizuirea Programului național pentru prevenirea producerii deșeurilor, adaptarea măsurilor naționale pentru gestionarea deșeurilor și prevenirea generării acestora, au dus la întreprinderea unor acțiuni repetate din partea instituțiilor UE**

PROVOCĂRI PENTRU ASIGURAREA UNEI CREȘTERI DURABILE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL MEDIULUI (REZILIENŢĂ PENTRU O CREŞTERE SUSTENABILĂ) ÎNTREBĂRI ESENȚIALE PENTRU CARE VĂ SOLICITĂM PUNCTUL DE VEDERE

- Cum poate România să-și valorifice mai bine capitalul natural?
- Care sunt constrângerile de care depinde îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice?
- Care sunt principalele constrângeri pentru tranziția către o economie circulară?
- Cum se pot îmbunătăți rezultatele cu privire la asigurarea sănătății mediului?
- Care sunt provocările cu care se confruntă sectorul public din perspectiva planificării și capacităţii administrative?

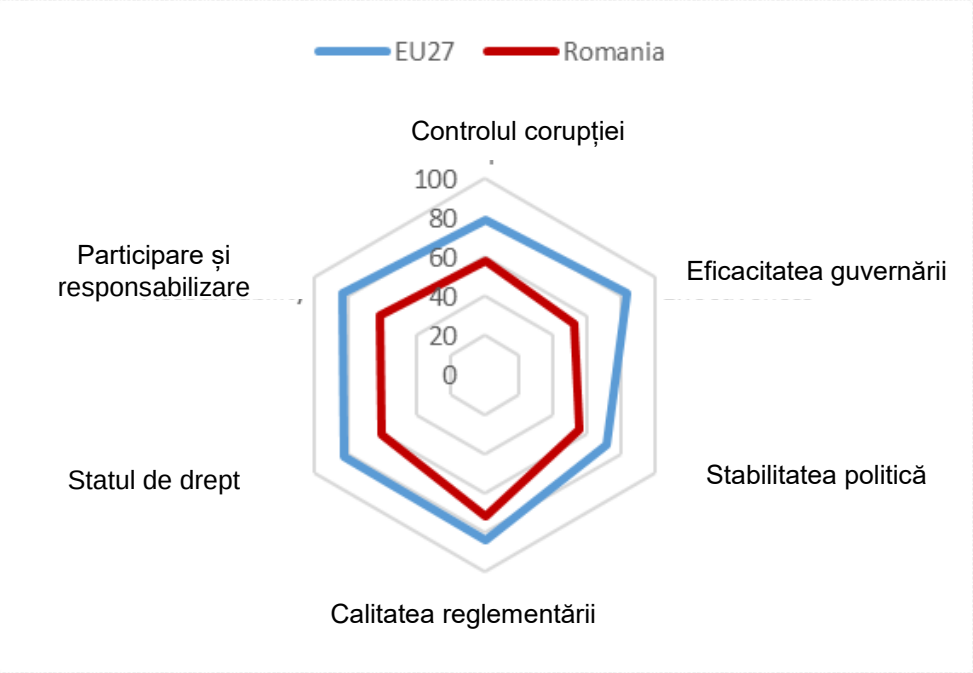
DIAGNOSTIC SISTEMATIC DE ȚARĂ
PILONUL IV

CONSOLIDAREA INSTITUȚIILOR

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

CALITATEA INSTITUȚIILOR DIN ROMÂNIA ESTE SUB NIVELUL STANDARDELOR EUROPENE

România și UE din perspectiva anumitor elemente de guvernanță

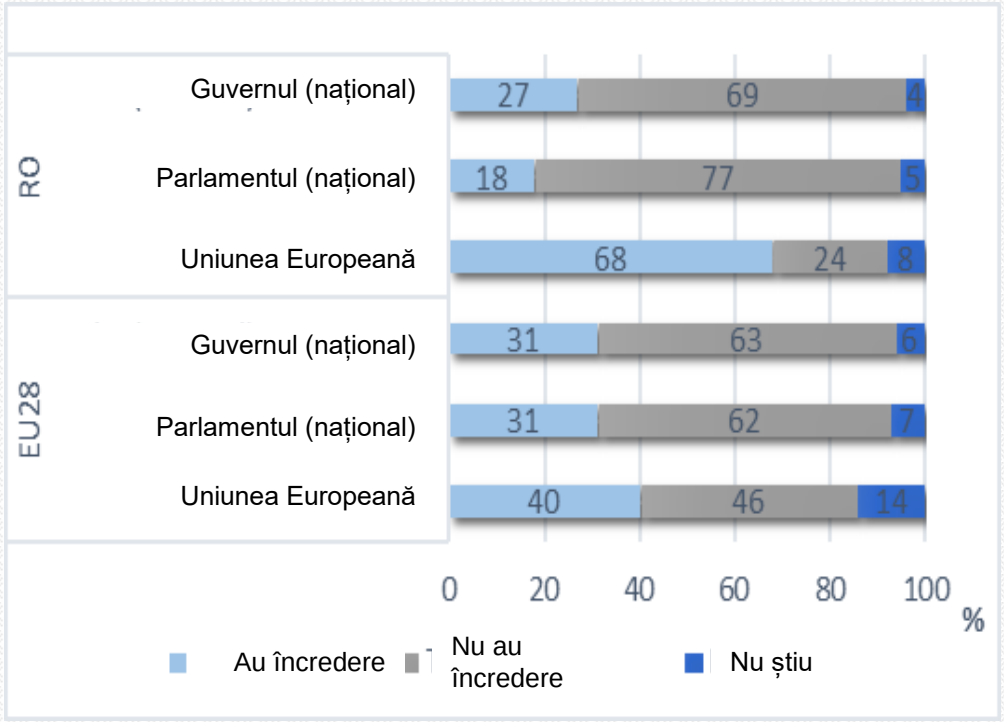
Sursa: Indicatorii globali ai guvernanței

- **România prezintă decalaje cu privire la toate elementele guvernanței, dintre care unele sunt mai accentuate decât altele.**
- **Sunt observate decalaje semnificative din punctul de vedere al eficacității guvernării, controlului corupției, participării și responsabilizării și statul de drept.**

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

ANGAJAMENTUL DE POLITICI PUBLICE, COORDONAREA ÎNTRE FUNCȚIILE STATULUI ȘI COOPERAREA DINTRE STAT ȘI CETĂȚENI

Încrederea în instituţii este scăzută în România

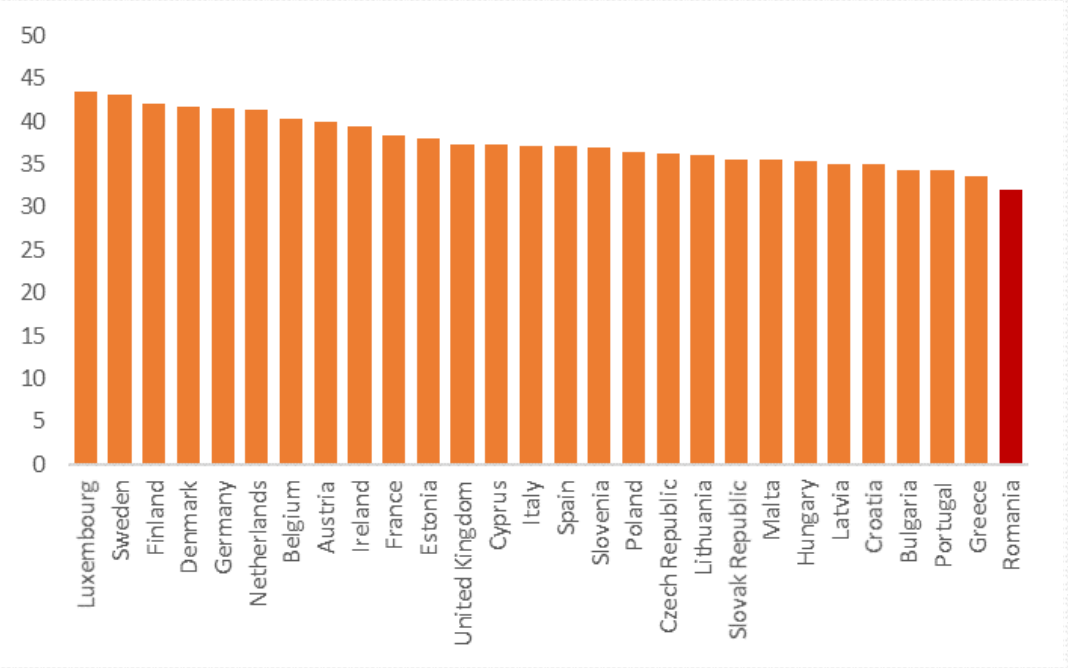

- **Reducerea corupției este esențială atât pentru construirea unui climat de încredere între cetățeni și guvern, dar și pentru consolidarea cooperării.**
- **Încrederea în instituții este scăzută, iar nivelul corupției este ridicat în raport cu standardele europene, deși lupta împotriva corupției se intensifică.**

Sursa: Comisia Europeană

ANGAJAMENTUL FAȚĂ DE REGULILE OFICIALE PRIVIND MANAGEMENTUL MONETAR ȘI FISCAL ȘI STABILITATEA SISTEMULUI FINANCIAR REPREZINTĂ FACTORI ESENȚIALI PENTRU EFICACITATEA FISCALĂ

România a avut gradul de risc economic cel mai ridicat din UE în perioada 2000-15

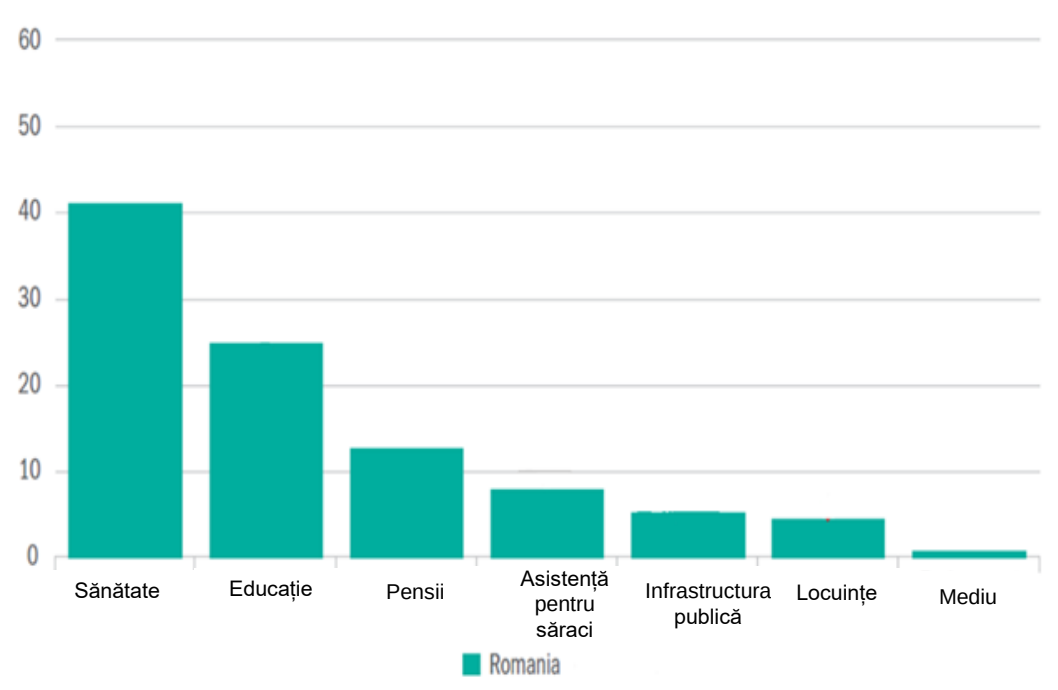

- Îmbunătățirea gestiunii la nivel macroeconomic este esențială pentru stabilitatea economică și asigurarea unui caracter durabil.
- Totuși, managementul economic în România face încă obiectul unor riscuri
  - Politica fiscală este intens prociclică.

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

ÎMBUNĂTĂȚIREA FURNIZĂRII DE SERVICII PUBLICE (SĂNĂTATE, EDUCAȚIE, INFRASTRUCTURĂ)

Pe primul loc în lista serviciilor publice dorite de cetățeni se regăsesc sectoarele sănătate şi educaţie

- **Ineficiențele din administrația publică afectează capacitatea de furnizare a serviciilor publice în sectoarele educație, sănătate și infrastructură:**
  - **Grad ridicat de birocrație;**
  - **Cadru digital inadecvat;**
  - **Acces limitat pentru populația săracă.**
- **Resurse limitate și nivel scăzut de eficiență din punctul de vedere al cheltuielilor publice.**
- **Gestionarea investițiilor publice este afectată negativ de constrângerile de capacitate, ceea ce duce la întârzieri în pregătirea și derularea proiectelor.**

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

PROVOCĂRI PENTRU CONSOLIDAREA INSTITUȚIILOR
ÎNTREBĂRI ESENȚIALE PENTRU CARE VĂ SOLICITĂM PUNCTUL DE VEDERE

- Care sunt principalele provocări ce vizează angajamentul pentru politici publice?
- Care sunt principalele provocări pentru asumarea regulilor oficiale în vederea unei mai bune gestionări la nivel macroeconomic?
- Cum se poate consolida nivelul de încredere în stat și instituții?
- Cum se poate consolida capacitatea necesară pentru asigurarea unei mai bune gestionări a investițiilor publice?
- Cum se pot eficientiza cheltuielile publice, cu scopul de a furniza servicii mai bune în sectoarele sănătate și educație?